

ЗЕЛЕНИ ПОКОЛЕНИЯ

ДОКЛАД ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ ФОКУС ГРУПИ В ПАРТНЬОРСКИТЕ ДЪРЖАВИ

Съдържание

А. Въведение	2
Б. Национални доклади	3
Кипър.....	3
Франция.....	6
Гърция.....	8
Румъния.....	17
България.....	20
В. Обобщение	24
Г. Заключение	27

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

А. Въведение

Проведените фокус групи са част от дейностите по работен пакет 2. Настоящият доклад представя изследване, проведено от европейските партньори по проекта във Франция, Гърция, Кипър, България и Румъния. Този доклад обобщава националните проучвания, проведени в партньорските страни, изготвен от Eutorique (координатор на проекта): настолно проучване и количествено изследване. Резултатите от дискусиите във фокус групите ще ни помогнат да разработим учебна програма по работен пакет 3.

Фокус групите се фокусираха над следните въпроси: какво смятат учителите за важно по темата; какъв опит имат; какви са личните им компетенции в областта на ученето между поколенията; изменението на климата и участието на младите хора в климатичното образование.

По този начин участниците бяха стимулирани да дискутират относно образованието за изменение на климата.

Methodological approach

Focus groups

online (France, Cyprus,)
and face-to-face (Romania,
Greece, Bulgaria)

Study field

February and
March 2023

90 minutes

For each Focus
group

Teachers

34 in total

Част от фокус групите бяха проведени онлайн и бяха организирани във всички партньорски страни на следните дати:

Дата и държава	Брой участници/учители
Франция (онлайн): 17.02.2023 г.	4
Кипър (онлайн): 20 и 22.02.2023 г.	6
Румъния (физическо присъствие): 24.02.2023 г.	9
България (физическо присъствие): 10.03.2023 г.	5
Гърция (физическо присъствие): 28.02.2023 г.	10

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Общ брой участници: 34 учители: с разнообразен опит, както от държавни, така и от частни училища, както в облагодетелствани, така и в необлагодетелствани квартали, и с широк спектър от ученици (от различни социални, етнически и полови принадлежности, както и ученици с увреждания).

Б. Национални доклади

Обобщение на фокус група - Кипър

Преглед

Фокус групата се проведе на 20 и 22 февруари 2023 г., онлайн. Присъстваха 6 учители (всички жени) и двама служители на Synthesis.

Възраст	39, 36, 36, 56, 38, 41
Пол	6 жени
Стаж	26 години трудов стаж
Вид педагогика	проектно базирана, сътрудничество, традиционна
Профил на учениците	смесен социално-икономически произход
Вид училище	1 детска градина, 4 начални училища, 1 гимназия, 2 училища от селски район и 4 градски училища

Възгледи на учителите относно образованието за изменение на климата

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Изменението на климата все още не е добре познат термин на учителите.

Някои бяха по-уверени, а други по-неохотно даваха определения. Въз основа на дискусиата бяха направени следните заключения:

- както отрицателни, така и положителни конотации на термина: в съзнанието ни изникват образи на бедствия и разрушения, необичайни явления.
- съобщава се обаче, че изменението на климата може да е естествено явление, резултат от еволюцията на човешкия вид.

Мотивация, използване и одобрение на изменението на климата в образователните практики

Изменението на климата все още не е част от официалната учебна програма.

Обучението по въпросите на изменението на климата изисква интерактивно обучение на учителите.

Участниците съобщават, че има практики за преподаването по темата за изменението на климата, особено във връзка с рециклирането. Те смятат, че е важно да се обърне внимание на тази тема, дори и съобщават, че в учебната програма няма конкретно споменаване. Въз основа на дискусиата са направени следните изводи:

- практическото обучение, интерактивното обучение и плановете за уроци са ограничени, а в учебната програма на началното и средното училище има специални глави, посветени на този въпрос. По данни на участниците в учебните програми на нито едно ниво (предучилищно, начално, средно/висше) няма специална глава, посветена на темата за изменението на климата, с изключение на 1-2 случая.
- в детската градина съществува като свободно избираем предмет от учителите в предучилищна възраст, а в началното училище се споменава най-вече за възпитаване на екологично съзнание за нашите действия и отпечатък върху околната среда.
- по-слабо е изразено в гимназиите/средните училища, тъй като натискът за изпълнение на учебната програма не оставя много свобода за задълбочаване на темата.
- изводът е, че с напредването на нивото на образование е по-малко вероятно тази тема да бъде разгледана в широка степен. Така че само от учителя зависи да проведе урок за изменението на климата по своя собствена инициатива и да го свърже с учебната програма или като проект.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Представи за обучението между поколенията

Обучението между поколенията е непознат термин за учителите.

Почти всички участниците, съобщиха, че никога преди не са чували този термин, но могат да си направят извод за значението на термина по неговата етимология. Смятат, че става дума за споделяне на знания между поколенията.

Мотивация, използване на обучението между поколенията в образователните практики

Педагогическите методи, свързани с поколенията, все още не са добре познати на учителите.

Учителите не бяха склонни да дават примери за педагогически практики, прилагани от различни поколения в ежедневната им практика.

Те споменаха, че вероятно това се е случвало понякога, но не изглеждаха мотивирани да се прилагат тази практика. Все пак те смятат, че това би могло да бъде полезно за обучението по въпросите на изменението на климата.

Един от участниците даде пример за смяната на сезоните: "по-възрастните хора са живели през четирите различни сезона, могат да обяснят на по-младите ученици какви са били различните сезони. А учениците могат да обяснят как преживяват сезоните сега, например как лятото е изключително горещо."

Възможности за учене между поколенията

Учителите прилагат педагогически методи, свързани с поколенията, дори без да знаят това.

Учителите не посочват конкретни примери за обучение между поколенията, освен примери с обмяна на знания между внуци и дядо/баба.

Закljučения

Очевидно е, че:

- учителите са ограничени от времето, с което разполагат, и от обема на учебното съдържание, което трябва да преподават.
- приоритетите на националната учебна програма не позволяват на учителите да работят по допълнителни проекти.
- училището все още е откъснато от външните играчи, като например други заинтересовани страни.
- има ограничени познания за знанията между поколенията и взаимодействието/прилагането им в училище.
- съществува потенциал за обучение по въпросите на изменението на климата и за учене между поколенията, ако са налични:
 - подходящо обучение, практическо обучение, интерактивни семинари
 - благоприятна училищна среда

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

- включване на темите за изменението на климата в учебната програма

Обобщение на фокус група - Франция

Преглед

Фокусната група беше проведена онлайн с четирима учители, които преподават на деца на възраст между 9 и 11 години. Двама мъже и две жени, които преподават в държавни и частни учебни заведения взеха участие.

Учителите са на възраст между 35 и 45 години и имат повече от 10 години трудов стаж. Училищата в които преподават се намират в Париж и в предградията.

Представи за обучението между поколенията

Разсъждения по темата:

Учителите и френските училища, не са напълно наясно със свързаните практики за обучения между поколенията. Към националната образователна програма липсва обучение по екологични теми: *"въпросът за околната среда почти не съществува, абстрактен е, в процес на изграждане, не сме обучени да преподаваме в областта. Няколко издателства публикуват няколко ръководства по темата, но това е много отскоро, не е централно, само части от глави, смятаме, че за момента това не е приоритет на националното образование."*

Трудно е да се разгледа въпросът за взаимодействието между поколенията с учителския състав. Френското училище се възприема като затворено място, където място имат само уменията и програмите, признати от националното образование:

"във Франция има един проблем - училището е параклис, затворено място, не се възприема добре, когато родителите се включват в образователния процес. Лично за мен това е грешка, обществото трябва да стигне до семейството и обратно, особено за децата, които нямат този културен капитал, училището трябва да стигне до семействата и е необходимо да се работи съвместно с родителите по различни образователни проекти."

Интерес към темата:

Когато се говори за обучение между поколенията, липсват познания за очертанията на понятието "междупоколенчески". Въпреки това темата представлява интерес за анкетираните учители, които се борят за отваряне на училището към гражданското общество.

"струва ми се, че е важно да се мисли по този начин, защото в противен случай една част от това, което децата преживяват в училище, остава в училище и все пак е важно да се споделя."

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Пречки:

- Учителите по френски език придобиват класическо начално обучение. След като постъпят на работа, предлаганото обучение отговаря слабо или изобщо не отговаря на техните нужди, желания, стремеж да се закрепят в съвременните предмети (вж. обратната връзка от ОССЕ относно липсата на смисъл в обучението). *"винаги ни се предлага много техническо обучение по френски език и математика"*
- Времето е второто ограничение, присъщо на френското образование. Много наситена програма, задължителни дейности, които утежняват графика, оставяйки малко място за външни дейности, ако те не са предвидени). *"Отдавна се опитваме да създадем мостове с общ цикъл, но на практика това не се получава. В началното училище това трябва да е воля и инициатива от страна на учителите."*
- Трудността при привличането на говорител извън кръга на националното образование, предпочитаната входна точка остава учителят, като от него зависи да убеди ръководството си в интереса на предложения проект.
- Училището все още е място, което остава убежище за семействата. Много малко са мостовете за укрепване на връзката между родители и учители, освен класическите молби за училищни екскурзии и други празнични събития. *"Във Франция училището е параклис, затворено място, и не се възприема добре, когато родителите се включват в образователния процес. Родителите. Според мен това е грешка, обществото трябва да достигне до семейството и обратно, особено за децата, които нямат този културен капитал, училището трябва да достигне до семействата и да се работи съвместно по образователни проекти."*
- Слаба комуникация между учителите, липса на култура на споделяне в учебната среда, което ги поставя в класическа рутинна, където възможностите за сътрудничество са малко или почти липсват.

Ползи:

- Интегриране на проектите във времеви график на училищните проекти, за да се улесни закрепването на интервенциите с целия учителски персонал. "Има няколко параметъра: промяна на програмите, за да се върне този предмет в центъра, национална воля чрез инспекция и ректорат, включване в училищния проект. Училищният проект е много важен. Има различни вписвания, но той трябва да бъде направен глобално и колективно, и то не за една година, а закотвен във времето. "
- Насърчаване на разпространението на предложенията за "проекти" от страна на учителя, който остава най-достъпният посланик за влизане в училището.
- Спазване на календарите предварително, за да избегнете прекомерното търсене на учители по време на популярни периоди (летен лагер и други проекти).

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

- Насърчаване на обмена между учителите по трансверсален начин: както за обмен на практики, така и за отваряне на глобалното училище.

- Насърчаване на предложенията за дистанционно обучение (за да се преодолеят проблемите с времето), като същевременно се запази еднократният формат на срещите (за да се засили отвореността на учителите, а оттам и на училището към семействата).

Обобщение на фокус група - Гърция

Преглед

Възраст	30-58 години
Пол	5 жени, 5 мъже
Профил на учениците	ученици с различен културен и социално-икономически произход, ученици с леки допълнителни образователни потребности (един от учителите е помощник-учител по специално образование)
Вид училище	начално образование в крайградски район

Възгледи на учителите относно образованието за изменение на климата

Образованието за изменението на климата предизвиква различни представи в съзнанието на учителите. Някои от тях се фокусираха върху действията, които предприемаме, за да предотвратим изменението на климата, докато други наблягаха на последиците от изменението на климата чрез негативни конотации. Специално внимание трябва да се обърне на употребата на прилагателните необходим и спешен като показателни за спешната необходимост от справяне с последиците от изменението на климата.

Ключови думи и изображения, свързани с **действия, благоприятни за климата - зелени практики**: *рециклиране, предотвратяване на разхищението на енергия, възобновяеми енергийни източници, засаждане на дървета.*

Ключови думи и образи, свързани с **негативните конотации на изменението на климата**: *озонова дупка, топящ се лед, изгорели газове, бедствие, обезлесяване, планета в риск, липса на сезони, глобално затопляне.*

Необходимо е учениците да бъдат запознати с обучението по въпросите на изменението на климата.

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Дори и учителите да нямат опит в преподаването за изменението на климата по систематичен начин (включено в официалната учебна програма), те предлагат следните подходи за запознаване с образованието за изменението на климата на човек, който никога не е чувал за него. Учителите от ФГ1 се фокусираха повече върху дефиницията-описание на образованието за изменението на климата, докато тези от ФГ2 се съсредоточиха върху подходите за преподаване, използвани за запознаване на учениците с този вид образование.

Образование по въпросите на изменението на климата

1. Характеризират го като систематично действие или дейност, която "се прилага в официална (училищна) или неофициална среда, за да се развият знания и умения у целевата група (напр. учениците) за това как да се адаптират към екстремни климатични събития и да възприемат екологосъобразно поведение, което ще допринесе за смекчаване на изменението на климата, като рециклиране, пестене на енергия и др." или
2. Като "общи усилия, за да можем всички да допринесем за намаляване на темповете на изменение на климата".

Подходи за преподаване при запознаване на учениците с образованието по въпросите на изменението на климата

1. Обучение чрез игри: "Бих се опитал да го представя чрез игра, като пъзел или картинки, където едно човешко действие би довело до екологично явление и до последиците му за околната среда".
2. Използване на видеоклипове: "видеоклиповете, подобно на документалните филми, могат да действат по същия начин, като представят процеса на въздействие на човека върху глобалната екосистема - от флората до фауната и ежедневието на хората."
3. Изследователски подход към преподаването: "което означава, че ще започна с въпроси и отговори, за да насърча учениците да мислят критично, преди да им представя самите факти."

Приложение на изменението на климата в образователните практики

Мотивацията на учителите идва от необходимостта да предоставят на учениците стимули за екологосъобразно поведение и да задоволят любопитството им за смислена учебна среда, която да отговаря на съвременните екологични предизвикателства. Както подчертава участника: "...Наблюдавам, че учениците са по-любопитни да учат и да обсъждат неща, които засягат ежедневието им, вместо банална информация, която няма приложение към днешните екологични предизвикателства."

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Три от всеки десет учители заявяват, че мотивацията им произтича от необходимостта да направят учениците адаптивни към последиците от изменението на климата, за да се подготвят как да се справят с тях през следващите десетилетия.

"Искам учениците да бъдат подготвени за бъдещето си на планетата Земя, а също и да могат да се справят с предизвикателни ситуации."

4 от 10 учители смятат, че е мотивиращо и трудно да въведат обучението по изменение на климата в официалните учебни програми - дори в привидно подходящи предмети като история. "Като учител - също е предизвикателство и мотивация да вмъкна нова тема в преподаването си, без тя да е неразделна част от официалната учебна програма."

9 от 10 учители вече са работили по темата за изменението на климата в клас. Участниците подчертават интердисциплинарността при провеждането на обучението по въпросите на изменението на климата чрез различни предмети. По-конкретно: "Например, с изменението на климата сме се занимавали в хода на социалното и политическото образование за отговорността на гражданите, държавата и други организации по отношение на... околната среда и справянето с пожарите...". "Не желая да кандидатствам за такива проекти извън училище, защото бюрокрацията е голяма, а времето за такива дейности е ограничено според учебната програма".

1 от 10 учители са работили по темата за изменението на климата само чрез предметите и съответните глави от официалната учебна програма (напр. география). "С изключение на предметите, в които има глави, посветени на явленията, свързани с изменението на климата, като съвременния език и географията, не съм се задълбочавал в темата".

Въвеждане на обучението по изменение на климата в учебната програма

Учителите оценяват опита си в работата по въпросите на изменението на климата като **положителен**. Това "усещане" е свързано най-вече с повишения интерес и любопитство на учениците, както и с желанието им да предприемат действия за проучване на устойчиви решения. Един от учителите посочи факта, че повечето ученици вече са били информирани от родителите си за изменението на климата; следователно дейността е била по-лесна за изпълнение. В този контекст учителят подчерта **ролята на родителите за формиране на детската личност и потенциалното сътрудничество между училището и родителите на учениците** за увеличаване на въздействието на дейността.

Примери за дейности, насочени към изменението на климата

1. Рисуване, изработване на плакати-пъзели, създаване на покани, гледане на кратки видеоклипове, драматизиране на приказки
2. Преживявания, като екскурзии сред природата, засаждане и поливане
3. Рециклиране на хартия и капачки от бутилки

Учителите подчертаха важността на свързването на обучението по въпросите на изменението на климата с ежедневието на учениците, за да могат да видят осезаем резултат и да възприемат процеса на последиците от изменението на климата от местно до глобално ниво.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Предизвикателства при въвеждането на обучението по изменение на климата в учебната програма

Най-често срещаните отговори:

1. **Ограничена учебна програма:** "Ограниченото време е една от пречките, с които се сблъскваме".
2. **Брой на учениците в класа.** "Също така, със сигурност нещата биха били по-лесни с по-малък брой деца в класа".
3. **Учебна програма, ориентирана към изпити.** Въвеждането на обучение по изменение на климата е по-голямо предизвикателство за учителите, тъй като те трябва да се справят с обширна учебна програма и интензивни изпитни периоди. "Предполагам, че този въпрос е още по-голямо предизвикателство за учителите от средното образование, които трябва да предвидят различни изпити през учебната година".
4. **Бюрократични процеси:** "бюрократичните процедури на гръцките образователни системи, които затрудняват изпълнението на проекти извън училището или включването на външни заинтересовани страни... За всичко са необходими допълнителни документи, дори за да влезе в класната стая един човек, с изключение на училищния персонал или родителите."
5. **Липса на знания и обучение на учителите:** "...от само себе си се разбира, че в даден момент се нуждаете от подкрепа или идеи за осъществяване на допълнителни дейности."
6. **Липса на готови за използване дейности:** "...имаме нужда от насоки за това как да изпълняваме проекти или да вмъкнем проекти в съществуващата учебна програма".
7. **Без предварителни познания за учениците от техните домове.** В някои случаи възприятията и знанията на родителите на учениците са непълни или напълно липсват. "Вследствие на това има неща или конотации, които трябва да се преподават от нулата на някои ученици, което води до забавяне в комбинация с ограничената във времето учебна програма."

Насърчаване на образованието по въпросите на изменението на климата в гръцките училища

Учителите предложиха най-вече подход с участието на много заинтересовани страни и активното участие на следните участници: сътрудничество между местни власти и младежки съвети, екоактивисти и доброволци, НПО, родители

Педагогически подходи за преподаване на темата за изменението на климата в училищата

- **Учене чрез преживяване** допринася за това изменението на климата да стане по-разбираемо и осезаемо за учениците. "Те могат да излязат навън и да наблюдават тези последици, за да разберат как екосистемите и човешкият живот са пряко или косвено засегнати от определени явления." Съчетаването на **ученето чрез преживяване**

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

с работа в екип, като подкрепи тезата, че "...съчетаването на ученето чрез преживяване с работа в екип може да ускори ползите и резултатите от обучението на учениците, като приложи на практика модела на подхода на цялата общност, започвайки от училищната общност и нейните членове (ученици и учители)."

- **Изследователско учене:** "този подход ще даде възможност на учениците да мислят критично за изменението на климата и въздействието на човешките действия, като същевременно ще развие уменията на учениците от 21-ви век, като например творчеството, в усилията им да се справят с предизвикателствата, свързани с изменението на климата". Заедно с този подход **изследователското учене** "може да помогне на учениците да развият критично мислене и да направят взаимовръзки между причините и последиците от изменението на климата".
- **Използване на цифрови инструменти, като например видеоклипове**
- **Обучение чрез игри**
- **Проектно-базирано обучение** чрез проекти на ЕС
- **Екоактивизъм** чрез участие в активистки проекти
- **Интердисциплинарността и съвместното преподаване** "могат да позволят сътрудничество между учители и ученици, което да им позволи да включат обучението за изменението на климата в съществуващите официални учебни програми. Този подход също така ще може лесно да се адаптира към ограничения във времето график".

Еволюция на обучението по изменение на климата в училищната среда

Половината от учителите не са оптимистично настроени за развитието и включването на обучението по въпросите на изменението на климата като част от официалната учебна програма. Въпреки че признават, че има промяна към включване на зелени умения - заедно с цифровите - чрез лабораториите за умения, които се прилагат през последните няколко години, има някои пречещи фактори, които възпрепятстват системното включване на образованието за изменението на климата в училищата.

1. Няма задължителна или предварително определена рамка за провеждане на обучение по въпросите на изменението на климата в училищата. По-конкретно, "разбира се, от учителя зависи да се подготви за това как да въведе обучението за изменението на климата в официалната учебна програма".
2. Липса на ресурси, предоставени на учителите. "Учителите трябва да поемат работното натоварване, за да намерят ресурси или да се информират по темата сами".

От друга страна, другата половина от учителите виждат положителна еволюция във въвеждането на обучението по въпросите на изменението на климата в училищата, тъй като

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

забелязват обща чувствителност по тази тема през последните години. Тази гледна точка се основава главно на два параметъра:

1. Учениците прилагат екологични практики в училище и извън него. Показателно е, че "учениците... не хвърлят безразборно боклук, опитват се да предадат посланието за борба с изменението на климата на семейството и приятелите си". Също така, "учениците събират пластмасови капачки, рециклират батерии и ги изхвърлят в специални контейнери, осигурени от училището. Поддържат двора чист и се грижат за растенията в градината". "Засаждането на дървета и рециклирането са сред практиките, които са поддържани от учениците, което показва последователен и положителен напредък към възприемане и прилагане на зелените нагласи в ежедневието им".
2. Постепенно увеличаване на участието на училищата в национални и европейски образователни проекти, насочени към устойчивостта. По този начин учениците и учителите се обучават на зелени и устойчиви практики, които да прилагат в ежедневието си.

Възгледи за обучението между поколенията

"Разликата между поколенията" беше първото нещо, което се появи в съзнанието на учителите, когато чуа за обучението между поколенията. А след това "култура, традиции, ценности" бяха сред най-често срещаните отговори сред учителите.

"Поколения, ценности, знания, възраст, стари, млади, опитни, неопитни".

"Млади, разлика във възрастта, разлика в общуването, интерес, преди и сега."

"Първото нещо е разликата в поколенията, а след това - обичаите, традициите, културата."

"Бих казал, че разликата между поколенията, знанията и нагласите се предават от поколение на поколение."

Въвеждане на обучението между поколенията: Учителите се съсредоточиха върху това как да обяснят ученето между поколенията, а не върху подходите за въвеждане на ученето между поколенията.

"Бих казал просто, че ученето между поколенията е знание, което се предава от по-старите поколения на по-младите."

"Представяне на обичаи, снимки и организиране на групи за сътрудничество между членове на различни възрасти."

"Организиране на образователни семинари, обучение на родители, провеждане на акции сред различни възрастови групи."

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Учене между поколенията и образование за изменението на климата

"Смесването на по-традиционни и по-прогресивни начини за справяне с изменението на климата може да доведе до много силно сътрудничество."

"Съгласен съм с моите колеги, че обучението между поколенията може да насърчи сътрудничеството и съвместната работа между поколенията, което да доведе до съвместни усилия за справяне с изменението на климата."

Приложение на обучението между поколенията в образователния процес

Само трима учители са осъществили проекти, основани на подхода между поколенията, насочени главно към културата и традициите, но не по систематичен начин. Един учител е включил само някои родители в проект поради тяхното желание. Останалите учители нямат опит в обучението между поколенията.

"Да, реализирах програма, която не е свързана с обучението по въпросите на изменението на климата, по темата за традициите на нашата страна с 2-ри клас."

"Изпълнихме някои проекти, но не систематично."

"Реализирах проект, в който заедно с други колеги включихме родители и баби и дядовци в дейности за популяризиране на местните обичаи, целящи да предизвикат интереса на учениците към традициите и културата."

Положителни аспекти на обучението между поколенията

Сътрудничество и взаимодействие между различните поколения "Беше много интересно да видя как по-възрастните и по-младите поколения могат да си сътрудничат и да създават проекти, които съчетават традиционни и модерни елементи."

Създаване на устойчиво обучение и въздействие върху екосистемата "Намирам обучението между поколенията за много полезно за създаване на устойчиво обучение и въздействие върху екосистемата, тъй като по-възрастните поколения могат да предадат на по-младите знания и практики, които са работили в миналото; на свой ред по-младите поколения ще обогатят тези практики с нова информация и съвременни подходи."

Обмен на знания "по-младите поколения, които имат достъп до цифрова информация, могат да помогнат на по-възрастните поколения да намерят лесни начини да се информират и да прилагат практики за устойчивост с помощта на технологиите."

Връзка между училището и по-широката общност: "Участието на възрастните помага да видят нещата извън училището и да се опитат да окажат въздействие върху местна общност."

Приложение на обучението между поколенията в образователния процес

Барииери/пречки при осъществяването на проекти, свързани с поколенията

Ограничено време: "Що се отнася до проекти между поколенията, за който споменах по-рано, ограниченото време беше пречка, но резултатът оправда усилията ни."

Ниво на ангажираност на възрастните: "Въпреки че не съм изпълнявал такива проекти, съм срещал тази бариера при изпълнението на други проекти с възрастни."

Сътрудничество между ученици и родители: "Въпреки че това беше много интересно преживяване, в началото беше трудно да се определят границите между родителите и учениците, и от двете страни."

Бюрократично натоварване за ангажиране на членовете на общността: "Трябва да сме подготвени за бюрократичната тежест, свързана с участието им в съответните дейности."

Съвети, които трябва да се вземат предвид при изпълнението на проекти, свързани с участието на различни поколения

Планиране на урока: "целите на обучението, продължителността, интересите на моите ученици, сътрудничеството като цяло са сред най-важните елементи, които трябва да вземем под внимание, когато разработваме и изпълняваме проект между поколенията."

Организиране на логистиката: "Без да имам опит с конкретния подход, като начинаещ, да кажем, бих казал, че трябва да започнем с подбора на участниците, да уредим мястото, дали дейността ще се проведе в училище или извън него, което ще ни покаже какви бюрократични процедури ще трябва да следваме."

Подготовка на участниците: "много добро изясняване на понятията, обучение на педагогическия персонал, информиране на родителите и учениците, подробно представяне на структурата и действията на програмата и осигуряване на необходимата логистична инфраструктура".

Създаване на обща визия: "Създаването на обща визия, така че всички възрасти да се стремят еднакво, без разногласия и конфликти, също е друг решаващ фактор за успешното изпълнение на проект между поколенията."

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Активно участие на родителите: "...за да ангажирам напълно родителите, бих информирала асоциацията на родителите и настойниците и бих поискала тяхната подкрепа и активно участие."

Прилагане на подхода "отдолу нагоре": "Смятам, че трябва да прилагаме подхода "отдолу нагоре", за да включим членове на общността от различни среди, като местни власти, родители, хора, работещи в НПО, доброволци, екоактивисти, възрастни хора и т.н."

Интердисциплинарно сътрудничество на учителите: "може да се наложи да помолим за помощ други колеги, които са заинтересовани или по-компетентни да се включат в дейността." (РЗ от FG2)

Съображения относно обучението между поколенията и образованието по въпросите на изменението на климата

Разпространение на училищните проекти сред местната общност: "Тези действия могат да бъдат споделени на уебсайта на училището, в местните вестници, за да бъде информирана местната общност за действията, организирани от училището, и - надяваме се - да се увеличи участието на членовете на общността."

"Ще се съглася, че се смята за необходимо да има стимул, който да създаде усещане за награда в общността."

"Смятам, че е важно да съобщим очакваното въздействие на дейността или проекта и да представим резултатите за всяка конкретна целева група."

Подкрепа за учителите чрез ресурси и насоки: "Истината е, че работното ни натоварване и без това е голямо, а разработването на проекти за цялата общност изисква време и ресурси."

Подкрепа на учителите от страна на училищните власти: "подкрепата на директора на училището и на местните власти (напр. общините) също е много важна."

Взаимно допълване на проектите между поколенията: "Трябва да подчертаем допълняемостта на проекта между поколенията с действията на участващите групи, например на местните власти (чрез местна кампания за околната среда) или с дейностите, които осъществяват НПО."

Закljučения

- 4 от 10 учители смятат, че е едновременно мотивиращо и трудно да въведат обучението по изменение на климата в официалните учебни програми - дори в подходящи предмети като история.
- Ограничените във времето учебни програми, липсата на обучение на учителите, липсата на готови за използване ресурси и бюрократичните процедури са сред основните предизвикателства пред въвеждането на обучение по въпросите на изменението на климата в учебните програми.

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

- Учителите смятат, че участието на заинтересовани страни и активното включване на родители, членове на местната общност, НПО, екоактивисти, местни власти е ключово за насърчаване на образованието по въпросите на изменението на климата.
- Сред основните пречки за осъществяването на проектите между поколенията са ограничената във времето учебна програма, степента на ангажираност на възрастните, сътрудничеството между ученици и родители, както и бюрократичната натовареност за ангажиране на членовете на общността.
- Допълването на проектите между поколенията, изпълнявани от училището, с проектите на общността е от ключово значение за постигане на по-широко въздействие и разпространение.

Обобщение на фокус група - Румъния

Преглед

- Във фокус групата участваха 9 учители, 6 жени и 3 мъже, всички на възраст над 40 години, с над 20 години преподавателски опит.
- Профил на участниците: 2 учители по география, 1 учител по гражданско образование, обществени науки и история, 1 учител по физика, 1 учител по роботика, 1 учител по технически дисциплини и 1 учител от начално образование.
- Всички учители преподават в градски училища, 5 от тях работят с надарени ученици или ученици от семейства в добро положение, които могат да си позволят да издържат децата си, а 4 от тях работят с ученици в неравностойно положение.
- 6 учители преподават на ученици от 9-и до 12-и клас (15-18 години), 2 учители преподават на ученици от 5-и до 8-и клас (11-14 години) и 1 учител преподава в начално образование (6-10 години).

Обучение по въпросите на изменението на климата

- Всички учители са запознати с обучението по въпросите на изменението на климата.
- Всички учители са участвали в проекти, свързани с образованието по въпросите на изменението на климата.
- Румънските учители имат задължителна национална учебна програма, която не включва обучение по въпросите на изменението на климата, с изключение на някои глави в учебната програма по география.
- Повечето от проектите, свързани с образованието по въпросите на изменението на климата, са организирани като неформални дейности.

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

- Съгласяват се , че обучението по въпросите на изменението на климата е много важно и че в него трябва да участват не само учителите и учениците, но и цялата общност, и приемат, че през последните години Министерството на образованието е постигнало напредък в насърчаването на обучението по въпросите на изменението на климата в училищата.

Обучение между поколенията

- Учителите могат да дефинират понятието "учене между поколенията", разбират и обясняват неговите цели.
- Само двама учители са участвали в проект, свързан с ученето между поколенията, като разбират колко е важно различните поколения да се учат едно от друго.
- Двама учители заявиха, че са имали трудности при намирането на подходящата целева група и избора на подходящи дейности.

Всички учители смятат, че подобен проект е труден поради:

- намиране на целева група, която е готова да отдели време за тези проекти.
- идентифициране на възрастни хора, които биха желали да участват в проекта и които биха могли да допринесат със своя опит и знания.
- създаване на безопасна и комфортна среда за взаимодействие между хора от различни поколения.
- определяне и планиране на дейности за насърчаване на активното участие и включване на учащите в учебния процес.

Най-важните идентифицирани проблеми са:

- Липса на обучение за учителите
- Липса на време, ресурси, подходящи пространства за дейности.
- Липса на подкрепа от страна на училищното ръководство (в някои случаи)
- Предразсъдъци и стереотипи, свързани с ученето между поколенията
- Румънските учители осъзнават значението на обучението между поколенията

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

- Румънските учители имат задължителна национална учебна програма, която не включва екологично образование или образование за изменението на климата (с изключение на някои предмети).
- Знаят, че им е позволено да преподават образование за изменението на климата като факултативен предмет, но трябва да бъдат обучени и да разполагат с определени курсове, конспекти на уроци и електронни платформи.
- Имат желание да научат повече и да участват в подобни проекти.
- Всички румънски учители биха искали да включат учениците в проекти, свързани с обучението между поколенията и обучението по въпросите на изменението на климата, а също и в дейности за повишаване на осведомеността и насърчаване на екологичното гражданство в общността, тъй като живеят и преподават в един от най-замърсените градове в страната
- Няма много примери за добри практики в преподаването на учене между поколенията
- Липсата на интерес, време и подходящи ресурси може да се окаже проблем при изпълнението на такива проекти
- Смятат, че този вид проекти са изключително полезни за всички участници: учители, ученици, родители, общността като цяло.
- Благодарение на подхода между поколенията и обмяната на опит между по-възрастните и по-младите хора, възрастните хора ще намалят усещането за изолация и изключване, като споделят минал опит с по-младото поколение".
- "Понякога е трудно да работите с възрастни, ако нямате опит в обучението на възрастни. Важно е как избирате групата възрастни, какъв е техният опит. "
- "Важно е да се идентифицират по-възрастните хора, които биха желали да участват в проекта и които биха могли да допринесат със своя опит и знания, да се създаде безопасна и удобна среда за взаимодействие между хората от различни поколения, да се определят и планират дейности, които да насърчават активното участие и ангажираност на учащите в учебния процес, и да се интегрират новите технологии и методи на преподаване, за да се осигури ефективно и ангажиращо обучение за всички."

Обобщение на фокус група - България

Преглед

Възраст	35-55 г.
Пол	5 жени
Стаж	10-20 години
Вид педагогика	традиционна, обърната класна стая, проектно-базирано обучение
Профил на учениците	смесен социално-икономически произход
Вид училище	3 основни училища, 2 гимназии

Образование за изменението на климата

Тъй като обучението по въпросите на изменението на климата не е част от училищната програма в България и темата не е пряко засегната в учебниците, участниците във фокус групата подчертаха следното:

"Ако наистина вярваме, че бъдещето е в ръцете на днешните ученици, трябва да насърчаваме децата наистина да търсят решения на предизвикателствата на бъдещето".

"Научавайки за изменението на климата, идеите, които те владят, и възможността самите ученици да се включат в борбата с изменението на климата, ние ще направим стъпка към това утре да имаме по-мощни, активни и отговорни граждани."

"Целта на образованието по въпросите на климата е да развие задълбочено разбиране на кризите, свързани с климата и биоразнообразието, техните първопричини и последици; да спомогне за намирането на устойчиви решения на тези кризи; и да даде възможност на учениците да участват активно в създаването на едно наистина справедливо и устойчиво общество."

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

"Продължаващите кризи в областта на климата и биоразнообразието са многостранен научен, социален и етичен проблем и тяхното смекчаване изисква цялостно разбиране на причините и последиците."

"Чрез задължително специализирано обучение и дългосрочно професионално развитие ние, учителите, трябва да разполагаме с необходимите знания и инструменти, за да можем да интегрираме обучението за климата във всеки предмет."

Приложение на образованието за изменението на климата в българската образователна система

Предвиждаше се обучението по въпросите на изменението на климата да бъде включено в училищната програма през есента на 2022 г. До момента на разположение на всички училища и учители в България са конкретни материали и по-специално наръчник с конкретни учебни материали, готови уроци и идеи за проектно-базирано обучение по екология и изменение на климата. Наръчникът е подходящ за ученици от 5 до 12 клас. Може да се използва в клас, в клубовете по интереси, които имат връзка с екологията, или на базата на предмета с адаптация. Наръчникът е особено ценен за училища, които разполагат с оборудвани STEM кабинети, или за такива със специализиран профил като селскостопанските гимназии, професионалните гимназии по транспорт.

Образование за изменението на климата - нужди от обучение

Всички участници се съгласиха, че ефективното обучение по въпросите на изменението на климата изисква добре подготвени и подкрепени учители, които имат необходимите знания, умения и ресурси, за да ангажират учениците в изучаването на този важен въпрос.

Обучение за изменението на климата - трудности при преподаването на темата за изменението на климата

Преподаването на изменението на климата в училищата може да представлява редица предизвикателства за учителите. Ето някои от трудностите, с които се сблъскват учителите, когато преподават за изменението на климата в България:

- противоречия и поляризация: понякога се сблъскваме със съпротивата на ученици, родители или колеги, които имат различни възгледи по темата.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

- липса на ресурси и материали: това е основното предизвикателство, пред което са изправени учителите - висококачествени ресурси и материали, които да използват в часовете си за преподаване по изменение на климата.
- липса на обучение/подкрепа: учителите не са достатъчно обучени или подкрепени, за да преподават ефективно за изменението на климата.
- ограничения във времето: обучението по въпросите на изменението на климата не е включено в учебната програма, учителите трябва да коригират някои часове, за да отделят известно време за обучение по въпросите на изменението на климата в часовете.

Учене между поколенията

Макар че не всички учители са запознати с термина "учене между поколенията", много от тях имат опит с него под някаква форма. Ето някои от нещата, които учителите споделят за обучението между поколенията:

- "обучението между поколенията може да бъде от полза за учащи от всички възрасти, включително деца, младежи, възрастни и пенсионери. По-младите учащи се могат да се възползват от мъдростта и опита на по-възрастните, докато по-възрастните могат да се възползват от свежите перспективи и енергията на по-младите."
- "обучението между поколенията може да насърчи връзката и разбирането между различните възрастови групи. То може да помогне за разчупване на стереотипите и да насърчи взаимното уважение и признателност."
- "обучението между поколенията може да създаде по-разнообразна учебна среда, в която учащи се от различни възрасти, с различен произход и опит могат да се учат един от друг."

Приложение на ученето между поколенията в образователния процес

- Ученето между поколенията не е добре позната практика в българската образователна система.
- Учителите не прилагат обучението между поколенията в обичайните училищни дейности.
- На няколко пъти бяха организирани дейности, които събраха различни възрастови групи, за да учат и да си сътрудничат:

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

- програми за четене, които включват ученици, които четат на възрастни хора в местни старчески домове или общности за възрастни хора.
- интервюта с по-възрастните поколения, при които учениците интервюират възрастни хора от своята общност за техния житейски опит и история.
- дейности по градинарство, които включват ученици и възрастни хора, работещи заедно за засаждане и поддържане на училищни градини.

"Като създават възможности за съвместна работа на учениците и възрастните хора, училищата могат да насърчават културата на учене през целия живот и ангажираност в общността."

Заклучение

Образованието за изменението на климата все още не е приоритет в българските образователни практики.

През настоящата учебна година беше направена крачка напред за включването на темата за изменението на климата в училищното образование.

Съществува специален наръчник за обучение по въпросите на изменението на климата, но учителите трябва да бъдат обучени как да го прилагат в различните класове.

Някои от трудностите, с които се сблъскват учителите при преподаването на въпросите, свързани с изменението на климата, включват:

- липса на ресурси и материали, които да са интересни за учениците;
- липса на интерактивни дейности за обучение на учителите;
- ограничения във времето, тъй като понастоящем учителите трябва да отделят определено време от часовете, за да разглеждат темата за изменението на климата.

Ученето между поколенията може да бъде ценен подход в образователните практики, но учителите не го прилагат често в своите образователни практики.

Повечето от преподавателите не са наясно с ползите от обучението между поколенията или не са се сблъсквали с него в собственото си образование или преподавателска практика.

В. Обобщение от проведените фокус групи

Франция, Кипър и България: изменението на климата все още не е добре познат термин на учителите, не е част от официалната учебна програма и учителите се нуждаят от интерактивно обучение.

Обучението между поколенията е непознат термин за учителите: *"Никога не съм чувала този термин преди, но в контекста мога да разбра значението му"*.

В Румъния и Гърция всички учители са запознати с обучението по въпросите на изменението на климата. *"Министерството на образованието е постигнало известен напредък в насърчаването на обучението по въпросите на изменението на климата в училищата"*. Учителите могат да дефинират понятието "обучение между поколенията", разбират и могат да обяснят неговите цели (срещат трудности при създаването на дейности).

В Гърция се наблюдава по-голяма осведоменост и инвестиции от страна на преподавателите, но методологиите все още изглеждат неубедителни.

"Изпълнявал съм проекти с обмен на ученици, експериментални и интердисциплинарни дейности, но в нито един от тях не са участвали системно родители или различни възрастови групи."

Интерес към темата:

Когато се говори за тази тема, като цяло липсват познания за очертанията на понятието "междупоколенчески дейности". Въпреки това темата е интересна за анкетираните учители, които се борят за отваряне на училището към гражданското общество.

"Струва ми се, че е важно да се мисли по този начин, защото в противен случай една част от това, което децата преживяват в училище, остава в училище и все пак е важно да се споделя."

"Промяната на навиците във връзка с изменението на климата засяга ежедневието на хората, независимо от тяхната възраст. Ето защо по-възрастните и по-младите поколения могат да си сътрудничат за справяне с предизвикателствата, свързани с изменението на климата, от индивидуално до местно ниво."

Всички интервюирани учители проявяват интерес към темата, дори ако за някои от тях установяването на това сътрудничество между различни участници изглежда сложно, общото желание да се въведат дейности между различните поколенията в училище има смисъл.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

"Ученето между поколенията е важна част от ученето през целия живот, при което поколенията работят в обща среда, за да развият умения, ценности и знания; в този контекст обучението по въпросите на изменението на климата е непрекъснат процес на учене и по този начин може да се превърне в поле за творчески диалог и сътрудничество между различните възрастови групи. "

Пречки:

- Учителите имат класическо първоначално обучение. След като постъпят на работа, предлаганото обучение отговаря слабо или изобщо не отговаря на техните нужди, желания, стремеж да се закрепят в съвременните предмети (вж. обратната връзка от ОССЕ относно липсата на смисъл в обучението).

"Винаги ни предлагат много техническо обучение на френски език."

Повечето от преподавателите не са наясно с ползите от обучението между поколенията или не са се сблъскали с него в собственото си образование или преподавателска практика.

- Времето е второто ограничение, присъщо на френското образование. Много наситена програма, задължителни дейности, които утежняват графика, оставяйки малко място за външни дейности, ако те не са предвидени). *"Отдавна се опитваме да създадем мостове с общ цикъл, но на практика това не се получава. В началното училище това трябва е по воля и инициатива от страна на учителите."*
- Трудността при привличането на говорител извън кръга на националното образование, предпочитаната входна точка остава учителят, като от него зависи да убеди ръководството си в интереса на предложения проект.
- Училището все още е място, което остава убежище за семействата. Много малко са мостовете за укрепване на връзката между родители и учители, освен класическите молби за училищни екскурзии и други празнични събития. *"Във Франция училището е параклис, затворено място, когато родителите се включват в образователния процес, не се одобрява. Според мен това е грешка, обществото трябва да достигне до семейството и обратно, особено за децата, които нямат този културен капитал, училището трябва да достигне до семействата."*
- Липса на ефективна комуникация между учителите, липса на култура на споделяне в учебната среда, което ги поставя в класическа рутина, в която възможностите за сътрудничество са малко или почти липсват.

Предимства:

- Интегриране на проектите във времеви график на училищните проекти, за да се улесни закрепването на интервенциите с целия учителски персонал. *"Има няколко параметъра:*

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

промяна на програмите, за да се върне този предмет в центъра, национална воля чрез инспекция и ректорат, включване в училищния проект. Училищният проект е много важен. Има различни вписвания, но той трябва да бъде направен глобално и колективно, и то не за една година, а закотвен във времето. "

- *Насърчаване на разпространението на "проектните" предложения от учителя, който остава най-достъпният посланик за влизане в училището : "Задължителното участие на всички участващи членове е от изключителна важност за създаването на екип, готов да постигне значими резултати от обучението и да постигне целите на обучението по въпросите на изменението на климата. Не знам обаче как можем да постигнем такова "задължително" участие, тъй като обучението по въпросите на изменението на климата не е задължителен предмет от официалната учебна програма; само чрез включването му в основната учебна програма; отново ще бъде трудно. Предполагам, че трябва да разчитаме и на изграждането на доверие между членовете на екипа. "*
- *Спазване на календарите графици, за да се избегне прекомерното търсене на учители по време на натоварени периоди (летен лагер и други проекти).*
- *Насърчаване на обмена между учителите по трансверсален начин: както за обмен на практики, така и за отваряне на глобалното училище.*
- *Насърчаване на предложенията за дистанционно обучение (за да се преодолеят проблемите с времето), като същевременно се запази еднократният формат на срещите (за да се засили отвореността на учителите, а оттам и на училището към семействата). "От моя опит, учителите също се нуждаят от подкрепа за изпълнението на такива проекти, имам предвид готови дейности, насоки стъпка по стъпка и др. Истината е, че работното ни натоварване и без това е голямо, а разработването на проекти за цялата общност изисква време и ресурси."*

Г. Заключение

В този доклад се разглеждат мненията на учители от пет различни държави (Кипър, Гърция, България, Франция и Румъния) по темите за образованието за изменението на климата и обучението между поколенията. С учителите бяха проведени интервюта относно разбирането им за тези теми, опита им в преподаването и мнението им за значението на тези въпроси в образованието на младите хора. Изследването показва, че учителите във всички държави са лично запознати с темата за изменението на климата в личния си живот, а също и в училище. Интервюираните лица виждат предимно релевантен контекст на изменението на климата. Резултатите показват, че повечето учители смятат, че обучението по въпросите на изменението на климата е изключително важен проблем за младежите, но съществуват значителни различия в начина, по който подхождат към преподаването на тази тема, в зависимост от страната им на произход. Например учителите в Кипър и България са склонни да се фокусират върху екологичните последици от изменението на климата, докато учителите във Франция и Румъния наблягат на социалните и политическите аспекти на проблема. Освен това учителите в Румъния са най-склонни да включат обучението между поколенията в преподаването си по въпросите на изменението на климата. Тези констатации подчертават значението на отчитането на културните и образователните различия при разработването на ефективни и подходящи за контекста образователни програми за изменението на климата.

Ето и заключенията, които подчертават наученото, пречките и възможностите за проектите за обучение между поколенията:

1. В Гърция някои учители смятат, че е мотивиращо да въведат обучение по въпросите на изменението на климата, но ограниченията във времето, липсата на обучение и ресурси, както и бюрократичните процедури са основни предизвикателства. Появиха се различни представи за изменението на климата, като някои учители акцентираха върху превенцията, а други - върху негативните последици. Ключовите думи, свързани с благоприятни за климата действия, включват рециклиране, пестене на енергия, възобновяема енергия и засаждане на дървета. Предизвикателствата при осъществяването на обучението по въпросите на изменението на климата включваха ограничено време, голям брой ученици и липса на ресурси. Въпреки това учителите съобщават за положителен опит, свързан с повишения интерес на учениците. За разработване и популяризиране на образованието по въпросите на изменението на

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

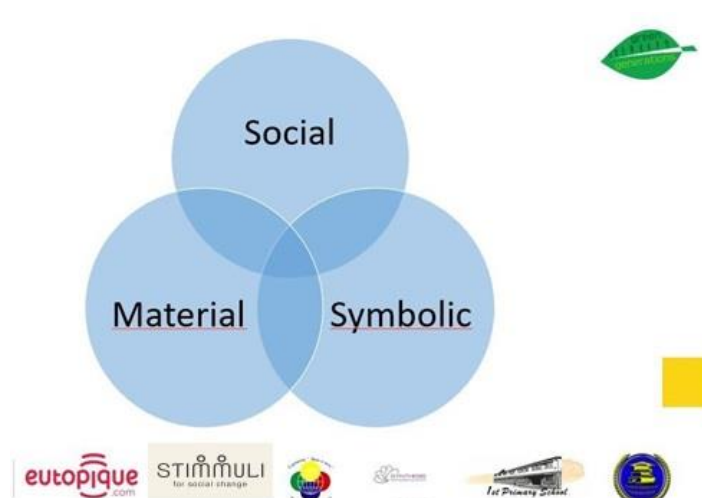
климата учителите предложиха да се включат местните власти, НПО и родителите, както и да се използват педагогически подходи като учене чрез преживяване и цифрови инструменти. Що се отнася до обучението между поколенията, учителите наблегнаха на разликата между поколенията, културата и трансфера на знания. Някои учители са осъществили проекти за обучение между поколенията с положителни резултати. Въпреки пречките, учителите наблюдават положителна промяна към зелени практики и ангажираност на учениците в проекти за устойчиво развитие.

2. Във Франция интервюираните учители изразяват загриженост от липсата на цялостно обучение по въпросите на изменението на климата в училищната програма. Те признават, че въпросът за околната среда често се пренебрегва и му се отделя малко внимание в контекста на националното образование. Те също така подчертават трудностите при осъществяването на проекти за учене между поколенията поради традиционното възприемане на училището във Франция като затворено пространство, в което място намират само уменията и програмите, признати от националното образование. Въпреки това учителите изразяват интерес към отварянето на училищата към гражданското общество и подчертават значението на споделянето на опита, преживян в училище, с общността. За Франция се препоръчва включването на проекти за учене между поколенията в училищната програма и насърчаването на разпространението, ръководено от учителите. Предлага се също така спазване на учителските календари, обмен между учителите и предложения за дистанционно обучение.
3. Интервюираните учители в Кипър разбират значението на образованието за изменението на климата. Наясно са с екологичните последици от изменението на климата и с необходимостта от повишаване на осведомеността на младите поколения по тези въпроси. Въпреки това подчертават, че обучението по въпросите на изменението на климата все още не е напълно интегрирано в училищната програма. Те смятат, че трябва да се положат допълнителни усилия, за да се предоставят на учителите необходимите инструменти и ресурси за ефективно разглеждане на тази тема в класната стая. В Кипър учителите се сблъскват с ограничения във времето и с приоритетите на националната учебна програма, които им пречат да работят по допълнителни проекти. Знанията за обучението и взаимодействието между поколенията са ограничени, но съществува потенциал, ако се приложи подходящо обучение, практическо обучение, интерактивни семинари и включване в учебната програма.
4. В Румъния интервюираните учители осъзнават значението на обучението между поколенията. Разбират целите на обучението между поколенията и признават значението му за това различните поколения да се учат едно от друго. Въпреки това съобщават за предизвикателства при намирането на подходяща целева група и подбора на подходящи дейности. Те смятат, че намирането на целева група, желаеща да участва, идентифицирането на по-възрастните хора, желаещи да допринесат със своя опит и

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

знания, създаването на безопасна и комфортна среда за взаимодействие между различните поколения и планирането на дейности, които да насърчават активното участие, са трудни аспекти на такива проекти. Въпреки тези пречки румънските учители подкрепят интегрирането на обучението между поколенията в преподаването си и изразяват желание да научат повече за този подход. И накрая, дори и да са в Румъния, учителите осъзнават важността на обучението между поколенията, но се сблъскват със задължителни национални учебни програми, които не включват обучение по въпросите на изменението на климата. Те биха желали да получат повече информация и обучение, както и да включат учениците в проекти, свързани с обучението между поколенията и образованието по въпросите на изменението на климата.

5. В България интервюираните учители също признават значението на образованието за изменението на климата. Участвали в проекти, свързани с тази тема, и са наясно с нейното въздействие върху околната среда и обществото. Въпреки това отбелязват, че към образованието по въпросите на изменението на климата често се подхожда изолирано, без пряка връзка с други предмети. Те подчертават значението на интегрирането на тази тема междупредметно в училищната програма, за да се повиши нейната актуалност и ефективност. В България образованието по въпросите на изменението на климата не е приоритет, но съществува наръчник по темата. Учителите се сблъскват с предизвикателства като липса на интересни ресурси и материали и ограничени интерактивни дейности за обучение. Ученето между поколенията не се прилага често в образователните практики, но би могло да бъде ценно, ако преподавателите са наясно с ползите от него.

При разработването на програмата за обучение трябва да се вземат предвид три сфери на ограничения.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Физически, фактически ограничения:

- условия на преподаване: налично време (и още повече за извънкласното обучение)
- познания и подготовка на учителите по предмета
- знания и подготовка на учителите за усвояване на нова форма на обучение
- устойчивост на обучението във времето (съотношение разходи/ползи от инвестираното време).

Социални ограничения:

- темата за изменението на климата може да се стори на някои групи от населението (родители, педагогически персонал) по-малко съществена от основните познания и по-малко перспективна по отношение на обучението.
- целевата група, която ще бъде включена в процеса на обучение между поколенията и чиито умения/обучение по темата за устойчивите умения не са известни
- необходимостта да се включат няколко заинтересовани страни, но училището често е "убежище", откъснато от общността и поради това е трудно да се привлекат правилните участници.

Символични ограничения:

- темата за изменението на климата е много разделяща по отношение на имиджа (положителна страна: възможност за промяна, отрицателна страна: катастрофа и тревога за климата)
- ученето между поколенията обикновено е непознато понятие: по-възрастни хора разговарят с по-млади. Символиката на знанието, което се преподава в училище от учителите и често по традиционен, низходящ начин.

В заключение, констатациите от петте разгледани държави дават ценни сведения за възможностите за разработване на програми за обучение между поколенията по въпросите на изменението на климата. Спешността и значимостта на разглеждането на тази тема са очевидни въз основа на гледните точки на участващите учители. Те осъзнават неотложната необходимост от информиране на учениците за изменението на климата и насърчаване на устойчиво поведение.

Във всяка страна обаче съществуват редица ограничения, които възпрепятстват изпълнението на

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Номер на проекта: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

такива програми. Организационните предизвикателства, включително ограниченото време и ресурси, създават пречки за ефективното включване на обучението по въпросите на изменението на климата в учебната програма. Освен това различията в образователните програми, политическия избор и културния контекст оказват влияние върху степента, в която изменението на климата е приоритет в училищата.

Въпреки тези предизвикателства има окуражаващи признаци на напредък. Учителите съобщават за повишен интерес и ангажираност на учениците, когато обучението по въпросите на изменението на климата е включено в техните преподавателски практики. Проектите между поколенията също бяха изтъкнати като успешни подходи, които преодоляват разликата между поколенията и улесняват трансфера на знания.

За да се постигне напредък в обучението по въпросите на изменението на климата е изключително важно да се преодолеят установените ограничения. Сътрудничеството с местните власти, неправителствените организации и родителите може да осигури съществена подкрепа и ресурси. Освен това възприемането на педагогически подходи като учене чрез преживяване и използването на цифрови инструменти може да повиши ефективността на преподаването на изменението на климата.

Резултатите от проведените фокус групи подчертават значението на интегрирането на програми за обучение между поколенията по въпросите на изменението на климата в образователните системи. Като преодолеят предизвикателствата и се възползват от възможностите, тези държави могат да дадат възможност на учениците да станат съзнателни граждани, които се грижат за околната среда, като насърчават устойчивото бъдеще на следващите поколения.